

Notulen van de vergadering
gehouden op vrijdag 10 mei 1963 in de Trêveszaal, aan-
gevangen 's middags om 1 uur

Aanwezig: De minister-president De Quay en de ministers
Van Aartsen, Beerman, Klompé, Korthals, Luns,
Marijnen, De Pous, Veldkamp, Visser en Zijlstra
(Afwezig zijn de ministers Cals en Toxopeus)

Voorts zijn aanwezig de staatssecretarissen
Van den Berge (punten 12 en 19c), Bot (punt 2d),
Gijzels (punt 16), Van Houten (punten 2 t/m 6),
Roolvink (punten 15 en 16) en Schmelzer (punt 16)

Secretaris: drs. J. Middelburg

2. Buitenlands beleid

a. Mutaties in de buitenlandse dienst

Minister Luns is voornemens de heer T. Elink Schuurman
voor te dragen ter benoeming tot ambassadeur in Canberra. De
raad verklaart zich hiermede akkoord.

Minister Luns stelt voor ermede akkoord te gaan, dat
dr. R. H. Pos wordt benoemd tot ambassadeur in Havanna. De raad
besluit aldus.

2 b. Verslag EEG-raad (Zie notulen m.r. en REA 3 mei 1963, resp. punten 4 en 3)

Minister Luns heeft de bijeenkomst van de EEG-raad
op woensdag en donderdag voor een groot deel meegemaakt. Met
betrekking tot de financiële hulp aan Turkije wisten de heer
Spierenburg en spreker niet, dat de andere EEG-landen besloten
hadden het totale bedrag van \$ 150 mln te verhogen tot \$ 175 mln
in vijf jaar, waardoor het Nederlandse aandeel van \$ 10,7 mln
tot \$ 12,7 mln verhoogd zou moeten worden. Spreker heeft hier-
over overleg gepleegd met minister Zijlstra, die hem gemachtigd
heeft tot \$ 11,7 mln te gaan en eventueel tot het hogere bedrag
mits niet nog speciale technische hulp aan Nederland in rekening
wordt gebracht. Aangezien ~~men sprekers conditie~~ niet wilde aan-
vaarden, is overeengekomen het totaal op \$ 174 mln te bepalen
waarvan het Nederlandse aandeel \$ 11,7 mln bedraagt. Voorts is
een langdurig debat gehouden over de tariefonderhandelingen in
Genève, waarbij de Belgische minister Spaak aanvankelijk de
Franse these steunde, dat men het eerst over het landbouwbeleid

L België en verhoging van zijn

eens moest.....

ministerraad
10 mei 1963

eens moest zijn, maar waarvoor later toch een soepele formulering is aanvaard. Afgesproken is, dat met de Amerikanen in Genève ook de landbouw besproken zal worden en dat men een instrumentarium ervoor zal ontwerpen. Spreker heeft de indruk, dat men na het slot van deze bijeenkomst, dat hij niet heeft kunnen bijwonen, toch van een Franse overwinning kan spreken.

Minister Marijnen, die ook het laatste deel van de EEG-raad heeft meegemaakt, kan niet zeggen, dat de Franse delegatie daar een tactische overwinning heeft behaald. Spreker noemt het een dramatische zitting, waar het er een ogenblik op leek, dat de Franse minister Couve de Murville het bijltje erbij neer zou leggen. Na een bijeenkomst in beperkte kring (ministers en ambassadeurs) is echter overeenstemming op een deel van het terrein bereikt. De zaak die de raad heeft bezig gehouden betreft de kwestie van de koppeling. Een verrassing was, dat de Belgische delegatie (anders dan gehoopt was en in tegenstelling met het standpunt dat de Belgische permanente vertegenwoordiger had ingenomen) niet eenzelfde koppeling nastreefde als de Duitse en Nederlandse delegaties. Toen de Franse minister Couve de Murville de aangeduide koppeling absurd noemde, heeft spreker een aantal voorbeelden uit het jongste verleden aangehaald, waarbij de Franse delegatie zaken aan elkaar gekoppeld heeft (de versnelling van de uitvoering van het EEG-verdrag, de maraton voor het EEG-landbouwbeleid in december 1961-januari 1962). Uit de instemming, die dit vond, had minister Couve de Murville begrepen, dat hij niet erop terug moest komen. De zaak is nu in zoverre geregeld, dat in één formulering zowel het EEG-landbouwbeleid als het mandaat voor Genève worden genoemd. De Franse delegatie stelde het eerste aanvankelijk prealabel, maar het is nu een koppeling geworden. Nadat de Duitse minister Schröder zich erbij had neergelegd, is spreker nog opnieuw erop ingegaan door te stellen, dat de landen vrijheid van handelen bij de onderhandelingen over de tarieven in Genève zouden hebben, als op het andere punt geen voortgang werd gemaakt. Bij de bespreking over het punt van de contacten met de Britse regering begon de Franse minister met een scherpe aanval op die regering; zij zou namelijk de landen opstoken tegen Frankrijk, dat daar niet op in ging. Nadat verschillende ministers over dit punt gesproken hadden, heeft prof. Hallstein na bespreking in de EEG-commissie gezegd, dat deze commissie tegen de voorgestelde contactneming met Engeland is. Zijn hoofdargument was, dat de onderhandelingen inzake de toetreding van Engeland hebben geleerd, dat deze tot tegenstellingen binnen de Zes leiden, waardoor bij contactneming ook de vraag zou komen of één land namens de Zes dan wel alle Zes met Engeland zouden spreken. Spreker heeft uitvoerig uiteen gezet, dat het bedoelde contactnemen niet de betekenis van consultatie heeft, maar dat het gaat om een uitwisseling van gedachten, zodat het probleem dat prof. Hallstein noemde zich niet voordoet. De Franse minister had op andere mogelijkheden gewezen, o.a. de instelling van een commissie, zoals

in het EEG-verdrag...

in het EEG-verdrag is genoemd of de verlening van meer bevoegdheden aan de EEG-vertegenwoordiger Van Kleffens. Ten aanzien van de GATT-onderhandelingen in Genève, die op 16 mei beginnen, is een formulering gevonden, waardoor de landbouw volledig erbij betrokken wordt; als geen EEG-reglement erover bestaat, kan een produkt worden behandeld als in de EEG-raad overeenstemming erover bestaat. Deze formulering betekent, dat de Franse minister heeft afgezien van het prealabel stellen van bepaalde zaken. Wat het programma voor de komende periode betreft is voor de landbouw een directe koppeling gelegd met de onderhandelingen over de Amerikaanse wet inzake de handelsuitbreiding. Het staat nu vast, dat het mandaat voor die onderhandelingen in Genève, dat vóór 31 december moet worden opgesteld, aan de andere zaken gekoppeld is. Spreker heeft ook bereikt, dat daarnaast de gehele bundel van het actieplan (Afrika, de belastingharmonisatie, de fusie van de drie uitvoerende commissies, de directe verkiezingen van het Europese parlement enz.) gekoppeld is. Dit komt in de EEG-raad op 30 en 31 mei opnieuw aan de orde. Ook die vergadering zal weer een zware taak worden.

Minister De Pous heeft de indruk, dat gezien de standpunten van de andere EEG-ministers en de moeilijke positie van minister Marijnen de bereikte resultaten nog meevallen.

Staatssecretaris Van Houten moet sceptische geluiden laten horen, niet over de besprekingen waarvan minister Marijnen verslag heeft gedaan, maar over de Europese integratie. Spreker heeft maandag in de Raad van Europa de gehele dag een bespreking hiervan bijgewoond. De Britse minister Heath heeft daar gesteld, dat als de Fr de EEG niet wil, gesprekken hiérovér weinig zin hebben; voorts stelde hij, dat de Raad van Europa het enige forum is, dat de Britse regering thans ter beschikking staat voor een politiek gesprek. De Fransen waren aanvankelijk hier tegen, maar toen de andere afgevaardigden allen meegingen, heeft ook Frankrijk zich erbij aangesloten. In het concept-communiqué werd gesproken over de van de EEG en de EVA. Toen werd voorgesteld dit te schrappen, heeft spreker gevraagd waarom deze passage eruit zou moeten vallen. /~~De andere EEG-landen en Scandinavische landen zwegen hierover.~~ Nu de Fransen proberen elk contact met Engeland te verwateren, vreest spreker, - erkennende, dat het landbouwbeleid van de EEG voor Nederland van belang is - dat de Nederlandse regering /~~zal voortgaan en ook aan de onderhandelingen in de GATT zal meedoen, maar dat de Fransen de cheque niet zullen honoreren,~~ als deze wordt aangeboden. Spreker is met andere woorden bang, dat de Fransen eerst de bevrediging van hun wensen zullen binnenhalen en dan niet bereid zullen zijn tot een overeenkomst te komen omtrent de Amerikaanse handelsuitbreidingswet. De Duitse staatssecretaris Carstens zei aan het diner tegen spreker, dat de Duitse en de Nederlandse bewindslieden op korte termijn samen een gesprek moeten hebben.

Minister Marijnen dacht, dat wij de zorg waarvan staatssecretaris Van Houten gewag maakt tot uitgangspunt hadden

Hij ontbreekt alleen van Noorwegen en Zweden, maar de andere EEG-landen zwegen.

genomen:.....

met het maken mede om met verdere regelingen op landbouwgebied, maar dat de Fransen te rijner tijd in de Kennedy-onderhandelingen

genomen; anders behoefde men niet naar een koppeling te streven. Spreker heeft erop gewezen, dat de Nederlandse regering in mei 1960 de enige was, die op een volwaardige ontwikkeling van de EEG-landbouwsector heeft aangedrongen; later is de Franse delegatie ook hierop gekomen, terwijl het thans de communis opinio is. Hij heeft gezegd het onjuist te vinden, dat de Franse regering alleen de punten eruit pikt, die zij aantrekkelijk vindt. Thans is echter de zaak gekoppeld. Dit betekent niet, dat spreker over de ontwikkeling geen zorgen heeft. De onderhandelingen over de Amerikaanse handelsuitbreidingswet zullen lang duren. Het gaat dan erom een mandaat voor de EEG-onderhandelaars vast te stellen, hetgeen voor het eind van het jaar moet gebeuren. Spreker wijst ook op een andere kant. De EEG laat een verdere ontwikkeling zien, maar ook in Engeland heeft door de betrekkingen met de EVA en het Gemenebest een ontwikkeling plaats. Er is echter nog niet gebleken, dat de Britse regering hierover met de EEG-landen wil consulteren, zodat niet van reciprociteit kan worden gesproken. Staatssecretaris Van Houten wijst erop, dat de EVA-landen in Straatsburg duidelijk blijf hebben gegeven wel tot overleg bereid te zijn. Spreker stelt de vraag of in het geval op 30 en 31 mei de EEG-raad geen overeenstemming over het contact met Engeland bereikt de gehele zaak nog open is. Minister Marijnen antwoordt, dat bij de koppeling van de gehele bundel ook een onderling verband is gelegd. Bij deze behandeling in de EEG-raad heeft spreker veelal alleen gestaan, behalve de Duitse minister Schröder, die hem wel meer dan eens gesteund heeft. De voorzitter van de EEG-raad, de Luxemburgse minister, gaf zijn Beneluxpartner geen enkele steun. Minister Luns beaamt, dat de voorzitter steeds uitlatingen geeft, die in de Franse richting gaan.

Minister Marijnen deelt mede, dat na afloop minister Schröder bij hem is gekomen om hem te danken. Van een lijn Bonn-Parijs was in deze vergadering geen sprake.

2 c. Mutatie in de EEG-commissie

Minister Luns deelt mede, dat de Italiaan Caron ontslag heeft gevraagd als lid van de EEG-commissie ten einde senator in Italië te worden.

2 d. Nieuw-Guinea en Indonesië (Zie notulen m.r. 3 mei 1963, punt 2 e)

De minister-president heeft met de kabinetschef van de VN-secretaris-generaal Oe Thant, Narasimhan, gesproken. Deze meende, dat de UNTEA-periode op Nieuw-Guinea goed was verlopen. Spreker heeft gezegd, dat het zelfbeschikkingsrecht van de papoeabevolking op Nieuw-Guinea reëel en goed zal moeten lopen. De VN-vertegenwoordiger meende, dat met het referendum niet tot